

Historielaget Haldens Minder

Etablert 1896

Styrets årsmelding for 2023

Tillitsvervene i 2023:

Leder: Olav Kolstad (valgt for ett år)

Styremedlemmer:

Trond Glomsrød, sitter til 2024, har vært kasserer

Johan Elsness, sitter til 2024 har stått for PR

I tillegg består styret av:

Bjørn Roald Larsen, gjenvalg, sitter til 2025

Kari Stenbock, gjenvalg, sitter til 2025

Berit Lindstrøm, ny, sitter til 2025

Magne Rannestad, oppnevnt av Forsvarsdepartementet, fast medlem.

Varamedlemmer for ett år:

Svein Grenager

Reidun Ystrøm

Anne Lise Landsverk

Alle gjenvalgt.

Revisorer for ett år:

Per Christian Bjørneby

Jan Erling Wille

Valgkomite:

Torill Bjerkeli, sitter til 2024

Andreas Ebeltoft, sitter til 2025

Per-Christian Bjørneby, sitter til 2026

Bjørn Roald Larsen, Kari Stenbock og Olav Kolstad har utgjort arbeidsutvalget, som har stått for innkallinger, referater mm

Historielaget har pr. 31. desember 2023 ca. 135 medlemmer, fordelt på enkeltmedlemmer og familiemedlemmer. Det er problemer med rekruttering, og gjennomsnittsalderen er høy.

Møtene finner til vanlig sted i Fredrikshalds Teater.

Virksomheten i 2023:

Styremøter:

I 2023 har Historielaget Haldens Minder hatt 6 styremøter.

Møter/arrangement som er gjennomført i 2023:

Vårhalvåret:

Mandag 16. januar kl. 18:30 i Fredrikshalds Teater:

«Hvem får æren? I skuggen av Gustav Vigeland».

Gustav Vigeland fikk all æren for Vigelandsparken og Monolitten, men hvem var egentlig de som hogget ut Monolitten i de 14 årene det varte? NRK-journalist Maren Kvamme Hagen har gravd i denne saken og kom til Halden denne kvelden. Samarbeid med Økomuseum Grenseland. Innslag også med Svein Norheim.

Teatersalen var fullsatt på dette arrangementet.

Torsdag 26. januar i Hagegata 2 kl. 19:00: «Krigsseilerne», ved Ole Jørgen Søndbø

Abrahamsen. Han har ansvar for krigsseilerregisteret.no.

Temaet var aktualisert ved storfilmene «Krigsseileren», som ble vist på kinoer over hele landet. Dette var et samarbeid med Fredrikshald Sjømandsforening. Svært godt frammøte.

Tirsdag 14. februar kl. 19:00 i Fredrikshalds Teater: «Fredrikshalds rike onkel»

Rundt forrige århundreskifte var det 107 utsalgsteder for brennevin i Fredrikshald. Dette kunne en ikke leve med. Brennevinssamlaget ble da stiftet. Om dette kåserte tidligere redaktør i HA, Bjørn Ystrøm. Og så fulgte Erling Günther opp med noe om avholdsbevegelsens historie i byen. Godt frammøte (ca. 40).

«Kvarstadbåtene» i Fredrikshalds Teater 21. mars kl. 19.

Skip fra den norske handelsflåte som ble tatt i fangenskap i Gøteborg og dramatiske hendelser med rømning. Forlis og norske sjømenn sendt i tysk fangenskap.

Oppfølging av møtet om krigsseilerne fra 26. januar.

Overstyrmann Jahn Hilder Ask tok for seg historien om dette viktige avsnittet i norsk krigshistorie og med fokus på Halden-ekteparet Jens og Bertha Olsen, som begge havnet i tysk fangenskap. Møtet var et samarbeid mellom Fredrikshald Sjømandsforening og Historielaget Haldens Minder.

Ca. 50 hadde møtt fram.

Tirsdag 18. april kl. 18:00 i Fredrikshalds Teater: Årsmøte

Program: Kommandant på Fredriksten Magne Rannestad for seg temaet «Totalforsvaret i Norge i perioden 1945-2023». Temaet var aktualisert ut fra krigen i Ukraina.

Godt frammøte (ca. 40).

Torsdag 25. mai: Østfold i krig 1939-1945. Operasjon Polar Bear. Utflukt til Fredrikstad Museum. En flott utstilling og guiding ved drivkraften bak utstillingen, statsstipendiat og historiker Petter Ringen Johansen. Dessverre var det bare 12 medlemmer som stilte opp på tross av gratis tilbud.

Lørdag 10. juni: Sommerutflukt i Grenseland.

Dalsland Center i Håverud. Besøkte kanalmuseet der. Gratis inngang for medlemmer.

Deretter dro vi til kunstutstillingen på Upperud.

Flott utflukt med alt for få deltakere!

Høstprogrammet:

Lørdag 2. september: Åpning av museet i Fayegården. Liten oppslutning.

Onsdag 20. september, Rokke Bedehus: Invitasjon fra Berg, Rokke og Asak Historielag. Foredrag med Thor Gotaas: Taterne i Norge. Enorm interesse.

Tirsdag 3. oktober: Halden fengselsmuseum. Foredrag om fengselets historie v/ Rolf B. Wegner og omvisning/guiding v/ Bjørn Ystrøm. God oppslutning. (40).

Lørdag 14. oktober Fredrikshalds Teater: Heldags historieseminar «Dra til sjøs!». Rikholdig program om sjøens betydning for folk og næring i vårt distrikt. Samarbeid mellom historielagene i Halden, Foreningen Norden, Fredrikshald Sømandsforening og Halden og Halden historiske Samlinger/Østfoldmuseene. Relativt svak oppslutning, men mange gode tilbakemeldinger om seminarets innhold og form. Det er positivt med dette samarbeidet mellom frivillighet og profesjon.

Tirsdag 7. november i Fredrikshalds Teater: Om Halden Fengsel. Filosofien bak og virksomheten ved dagens fengsel v/ tidligere fengselsdirektør Are Høidal. Oppfølging av møtet i Halden fengselsmuseum. 35 til stede.

Tirsdag 12. desember i Fayegården: Julebord og kåseri ved kommandant Magne Rannestad: «Om Fredrikstens betydning i 1814». 50 medlemmer deltok.

God oppslutning og møteordning:

Som det framgår av ovenstående, må vi si oss godt fornøyd med oppslutningen om våre møter og arrangementer i 2023.

Vi har i 2023 brukt tirsdager som møtedager, ca. 4 møter i semesteret pluss utflukt og julemøte. Ordningen med sosialt samvær og en god prat over en kopp kaffe foran foredragene/møteprogrammet, har vi ikke evaluert, men ønsker å få tilbakemeldinger om dette på årsmøtet 2024.

Samarbeid om grenseforhold:

Vi har fortsatt samarbeid med Strömstad Historieförening. Vi har ikke fått til ett møte med felles program/invitasjoner til hverandre, slik vi ønsket, men arbeidsutvalget vårt holder kontakt med historieföreningen.

Historielaget Haldens Minder deltar i Økomuseum Grenseland. Vi har hatt ett felles arrangement (16. januar om «Hvem fikk æren?»), og blir invitert til utflukter. Vi har også deltatt på årsmøtet i samarbeidsorganisasjonen.

Se <https://www.okomuseum-grenseland.org/>

Økonomi:

Den økonomiske situasjonen er ikke spesielt god, men det går rundt. Dersom vi trenger penger til spesielle tiltak, lar det seg gjøre å søke eksterne prosjektmidler.

Historiske Haldenbilder:

Kari Stenbock har vært vår representant i dette frivillighetsarbeidet. I samarbeid med de to andre historielagene og Halden Arbeiderblad, er det skannet og registrert over 40 000 bilder. Prosjektet ble fullført våren 2023. Resultatet er åpent tilgjengelig via Halden Arbeiderblad. Spesielt spalten «Dette skjedde på denne dato», er arbeidet fra dette prosjektet presentert. Som deltaker i dette prosjektet har vi mottatt et stk skanner og en PC, som vi har planer å bruke til digitalisering av bilder i samarbeid med Halden historiske Samlinger. Takk til Kari for innsatsen.

Halden historiske Samlinger

Vi er representert i styret i Halden historiske Samlinger, representert ved leder. Spesielt verdifullt er at vi vederlagsfritt kan bruke lokalene i Fredrikshalds teater til våre møter og arrangement. Asgeir Borgemoen spiller her en positiv og viktig rolle. Vi er også fornøyde med samarbeidet om historieseminaret i oktober, hvor Bodil Andersson har vært aktiv deltaker og planlegger som ansatt ved museet.

Derimot har samarbeidet om virksomhet i Fayegården ikke svart til forventningene.

Medlemsfordeler

Historielaget Haldens Minders medlemmer får gratis adgangskort til alle Østfoldmuseene. I 2023 har vi tilsendt fysiske adgangskort på anmodning fra medlemmene, etter å ha informert om ordningen. Ca. 40 kort er delt ut i 2023.

Informasjonsvirksomhet

Johan Elsness presenterer aktuelt stoff og arrangementer på vår digitale hjemmeside, på Facebook og i «Hva skjer» i Halden Arbeiderblad. Trond Glomsrød holder styr på økonomi, medlemslister og sender ut e-post om programmet til alle medlemmene.

Historielaget finner du på nett: <http://www.haldensminder.no/>

På Facebook: Haldens Minder, historielaget i Halden

e-post: post@haldensminder.no

Halden, 19.03. 2024

Styret

